
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ГОЛЬФУ В ЄВРОПІ

Марина Терещук

Резюме. *Определены особенности развития гольфа в Европе. Проведены анализ и обобщение данных научно-методической, специализированной литературы гольф-индустрии, интернет-ресурсы. Выявлены ключевые проблемы, факты развития гольфа в Европе, факторы, влияющие на развитие рынка гольфа, и обозначены пути его дальнейшего развития. Показаны уровень развития гольфа в странах Европы, количество игроков (мужчины, женщины, юниоры), количество площадок для гольфа, уровень рынка спроса и предложения на гольф-индустрию.*

Ключевые слова: *игрок по гольфу, площадки для гольфа, гольф-клуб*

Summary. *The paper determines the peculiarities of golf development in Europe. The data of scientific and methodical, specialized golf industry literature, and the Internet resources are analyzed and generalized. The key issues and landmarks of golf development in Europe are identified as well as the factors affecting golf market development and trends of further development are outlined. It is determined the level of golf development in European countries, the number of players (men, women, juniors), the number of golf courses, the level of market demand and supply in the golf industry.*

Key words: *golf player, golf courses, golf club*

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історія виникнення гольфу оповита таємницями. Досі достовірно не з'ясовано, яку саме країну можна назвати його батьківщиною, відомо тільки, що це сягає VI ст.

За одними даними, гольф уперше з'явився в Італії, про що свідчать фрагменти давніх фресок, на яких видно, як італійці грали в гру «паганіка», яка дуже нагадує гольф.

Інша версія свідчить, що гольф з'явився у Голландії. Голландці вважають, що прабабківщиною сучасного гольфу була їх стародавня гра «кольф», в яку грали шкіряним м'ячиком, набитим пір'ям. Але більш правдивою і загальновізною про походження гольфу є версія, згідно з якою цей вид спорту з'явився у Шотландії у 1452 р. За шотландською легендою, Святий Андрій один раз ударив палицею по каменю так, що той, описавши високу дугу, потрапив у кролячу нору. Сталося це на полі, яке згодом стало першим для гри у гольф. Елітарність цього виду спорту зародилася в часи шотландської королеви Марії Стюарт. Саме за нею у гольф стали грати представники вищих станів.

Перші офіційні правила гри у гольф з'явилися в 1754 р. у Сент-Ендрюсі. З цього моменту гольф почав свою переможну ходу світом.

Сьогодні гольф – це найпрестижніша гра у світі, яка налічує мільйони прихильників по всьому світу, закриті та відкриті клуби та щорічні турніри, в яких беруть участь професіонали високого класу. Гольф отримав статус олімпійського виду спорту і включений до програми Ігор Олімпіади.

Це надає йому ще більшої популярності та цікавить фахівців спорту.

За останні 20 років найгострішою проблемою у розвитку гольфу Європи та у світі в цілому є необхідність в об'єднанні зусиль між партнерами та меценатами гольф-індустрії, потреба у підтримці та інвестуванні нових програм, спрямованих на розвиток гольфу, необхідності створювати у гольф-клубах молодіжні та сімейні рекламні програми, щоб зберегти членів та залучити до гри нових учасників [4, 5]. Це обумовлює науковий пошук.

Аналіз наукової літератури даних свідчить, що проблемою розвитку гольфу в Європі займаються ряд спеціалістів, переважно зарубіжні, серед них: Джек Ніклаус (Jack Nicklaus), Андреа Сарторі (Andrea Sartori), Майк Кантлей (Mike Cantley), Арнольд Палмер (Arnold Palmer) та ін.

За останні 25 років кількість гравців у гольф збільшилася більш, ніж удвічі, підтримуючи економічний розвиток та поширення гри як серед розвинених країн, так і серед країн, що розвиваються.

Однак за результатами досліджень у 2011 р. європейський гольф уперше за останні 20 років відчув на собі деякий занепад. Дане дослідження надасть розуміння останніх тенденцій його розвитку у країнах Європи [7].

Аналіз спеціальної літератури дає підстави стверджувати про актуальність розробки цієї теми, а також про стабільне зростання наукового інтересу до проблем розвитку гольфу як олімпійського виду спорту.

Роботу виконано згідно зі Зведеним планом НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. та затвердженим тематичним планом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України за темою 1.2 «Сучасний професійний спорт та шляхи його розвитку в Україні» (номер держреєстрації 0111U001715).

Мета дослідження – визначити чинники, що впливають на розвиток гольфу в Європі та окреслити шляхи його подальшого розвитку.

Методи та організація дослідження: системний аналіз; аналіз науково-методичної та спеціалізованої літератури, Інтернет-ресурсів; порівняння й зіставлення; функціонально-структурний аналіз; абстрагування.

Результати дослідження та їх обговорення. На початок 2012 р. в Європі нараховувалося 6 740 майданчиків для гольфу та близько 4,4 млн зареєстрованих гравців, що становить 0,73 % загальної

кількості людей у світі, які грають у гольф (при загальній кількості населення 600 млн) (табл. 1) [5].

Слідом за динамічним розвитком (6 % щорічно) починаючи з 1980-х років та поступовим підвищенням інтересу (1–2 %) протягом останніх кількох років ринок гольфу Європи пішов на спад у 2011 р. Доки кількість майданчиків для гольфу залишилась невисокою, загальна участь гравців у гольф почала знижуватися, що стало причиною втрати 46 000 зареєстрованих гравців у гольф (рис. 1).

Визначено, що занепад ринку гольфу в Європі може бути пов'язаний із такими факторами:

- відчутне зменшення кількості гравців у гольф на деяких великих ринках гольфу в Європі, зокрема у Великій Британії та Ірландії;
- нестача динамічного розвитку в європейських країнах, що розвиваються (Східна Європа, Південно-Східне Середземномор'я).

Таблиця 1 – Статистика по країнах: зареєстровані гравці та гольф-майданчики в Європі станом на початок 2012 р.

Країна	Гравці	% змін, порівняно з 2010 р.	Майданчики	% змін, порівняно з 2010 р.	Рівень зайнятості, %	Кількість населення на один майданчик
Велика Британія та Ірландія	1 326 663	-3,1	2 989	-0,1	1,98	22 388
Німеччина	610 104	1,8	708	1,1	0,75	115 468
Швеція	491 401	-4,1	454	-0,4	5,22	20 739
Франція	407 530	-0,7	578	0,7	0,65	109 232
Нідерланди	351 640	2,2	201	4,7	2,11	82 865
Іспанія	328 495	-2,9	349	1,2	0,71	132 243
Данія	151 185	-0,9	181	0,6	2,72	30 722
Фінляндія	142 184	3,6	126	0	2,65	42 661
Норвегія	121 736	-2,7	173	-0,6	2,47	28 441
Австрія	104 490	0	149	-1,3	1,24	56 404
Італія	100 548	0,2	273	1,5	0,17	222 075
Швейцарія	79 843	4,1	94	0	1,01	83 686
Бельгія	55 206	3,8	79	0	0,50	138 629
Чеська Республіка	49 849	7,6	89	8,5	0,47	118 346
Ісландія	16 054	3,4	66	0	5,04	4 825
Португалія	14 656	0,8	88	4,8	0,14	120 875
Словенія	8 495	7,5	13	8,3	0,41	157 707
Словаччина	6 732	12,2	13	8,3	0,12	418 098
Туреччина	5 649	2,0	19	5,6	0,01	3 880 157
Люксембург	4 023	-2,1	6	0	0,79	85 307
Польща	2 750	0	29	20,8	0,01	1 317 243
Естонія	2 088	6,8	8	14,3	0,16	167,524
Угорщина	2 028	19,2	13	0	0,02	768,132
Греція	1 780	33,3	8	14,3	0,02	1 413 736
Кіпр	1 227	-9,2	10	11,1	0,15	80,444
Латвія	900	16,1	3	0	0,04	743 214
Румунія	551	0	4	0	0	5 353 454
Хорватія	550	0	3	0	0,01	1 470 712
Болгарія	535	222,3	6	50,0	0,01	1,250,811
Сербія	440	46,7	2	100,0	0,01	3 638 098
Литва	408	-5,1	6	20,0	0,01	540 767
Всього	4 389 740	-1,0	6 740	0,7	0,73	88 823

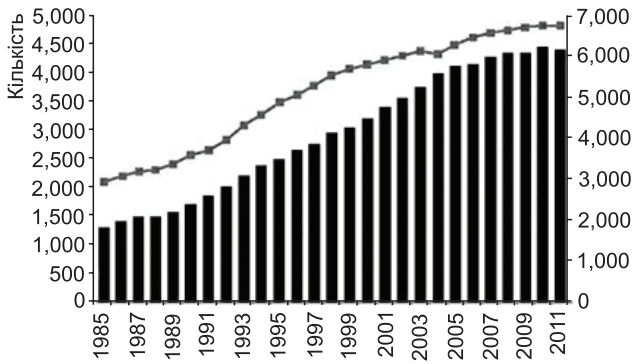

Рисунок 1 – Динаміка розвитку гольфу в Європі упродовж 1985–2011 рр.:

■ – гравці; ■ – майданчики для гольфу

Проте слід підкреслити, що у Великій Британії та Ірландії гравцям необов'язково реєструватися для того, щоб грати у гольф. Зменшення кількості гравців можна пояснити припиненням існування деяких гольф-клубів. Багато з так званих «звичайних гравців» продовжують грати по «грін-фі» (оплата за кожен окрему гру), за якими не ведеться точна статистика. Отже, значне зменшення зареєстрованих гравців є нічим іншим, як зниженням попиту, але важко оцінити вплив на кількість зіграних раундів.

Спеціалісти [4, 6] виділили провідні чинники розвитку гольфу в Європі за період до 2012 р:

- після двадцяти років зростання гольф-ринок Європи відчув на собі перший спад щодо кількості людей, зацікавлених у гольфі, втративши 46 000 зареєстрованих гравців у гольф;

- у дев'яти країнах світу зменшилась кількість зареєстрованих гравців у гольф, але значні збитки спостерігалися на трьох великих ринках гольфу: Великобританії та Ірландії – 42 700 (–3,1 %), у яких кількість гравців зменшувалась починаючи з 2007 р., у Швеції – 21 000 (–4,1 %) та Іспанії – 9 700 (–2,9 %);

- деякі країни урівноважили загальний спад у Європі: Німеччина +10 800 (1,8 %), Нідерланди +7600 (2,2 %) та найбільш розвинені ринки

гольфу Східної Європи, Чеська Республіка +3500 (7,6 %);

- незважаючи на свій потенціал, зростання попиту на гольф у Східній Європі в загальному вигляді у 2011 р. було незначним;

- німецькомовні країни та Нідерланди залишаються попереду зі своїми ринками гравців-жінок, де більше 30 % гравців складають жінки. Жіноча зацікавленість у гольф у цих країнах також висока в загальному значенні, складаючи 430 000 гравців-жінок (40 % загальної кількості в Європі);

- деякі ринки, що формуються, заохочують до участі за допомогою юніорських програм, що відображено на високій кількості гравців-юніорів у деяких країнах (наприклад, у Туреччині, Сербії, Греції). Незважаючи на те що у загальному вигляді це означає кілька тисяч гравців, що є важливим фактором у майбутньому розвитку гри у цих країнах;

- жодна країна не отримала значущої підтримки для розвитку гольфу, однак деяка кількість нових майданчиків для гольфу була відкрита у Нідерландах, Чеській Республіці та Польщі.

Ринок гольфу в Європі залишається концентрованим – 92 % усіх гравців та 90 % майданчиків для гольфу знаходяться у десяти країнах. Велика Британія та Ірландія мають найвищий рівень попиту в Європі, де нараховується 30 % гравців та найвищі показники у системах підтримки – 44 % майданчиків для гольфу світу знаходяться саме там (рис. 2, 3).

На рисунках 4, 5 подано рівень розвиненості європейських ринків гольфу, відповідно до кількості осіб на один майданчик та розподіл населення, яке грає у гольф.

Останніми роками попит та пропозиція на ринку гольфу були відносно стабільними у більшості європейських країн, що відобразило лише з невеликими змінами у зрілості ринку. Ринки Великої Британії та Ірландії залишаються найбільш розвинутими в Європі, разом зі Скандинавськими країнами. По суті, Швеція, Ісландія, Фінляндія та Норвегія мають найвищі показники зайнятості у грі в Європі; у той самий час вони отримують від-

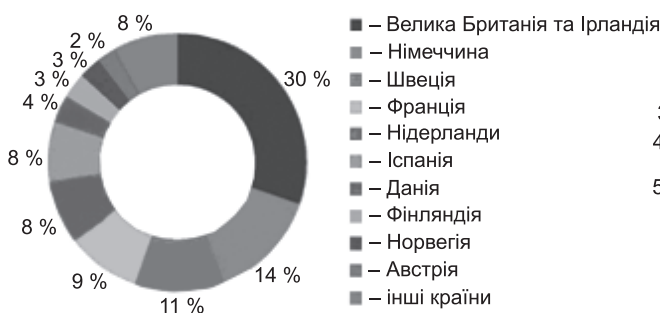

Рисунок 2 – Розподіл попиту на гольф у країнах Європи

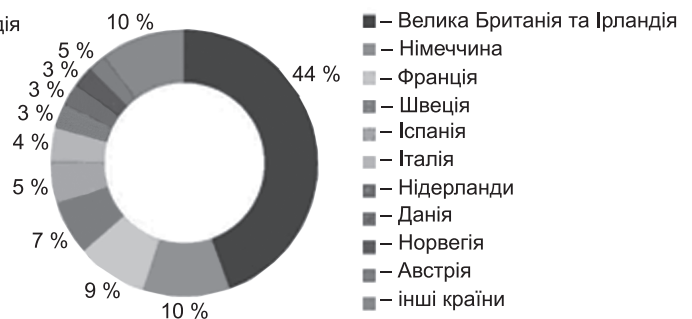

Рисунок 3 – Розподіл пропозиції на гольф у країнах Європи

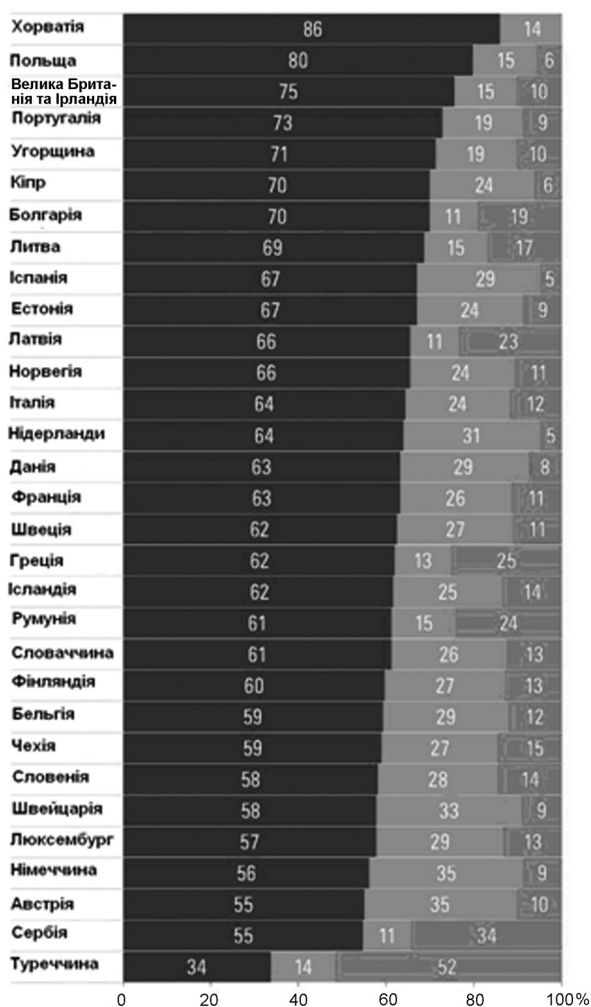

Рисунок 4 – Склад гравців у гольф у країнах Європи
 ■ – чоловіки; ■ – жінки; ■ – підлітки

чутну перевагу, яка пов'язана із загальним рівнем кількості населення (рис. 4) [2, 5].

З огляду на те що у 2011 р. склад гравців змінився у деяких країнах, гравців-чоловіків більше, ніж гравців-жінок, що становить 65 % усіх гравців. Жінки та юніори складають 25 та 10 % відповідно загальної кількості гравців (рис. 5).

Тоді як у Європі кількість гравців-жінок зменшилась приблизно на 2 %, то у Німеччині, Швейцарії, Фінляндії та Чеської Республіки цей показник, навпаки, зріс. Наприклад, у Німеччині

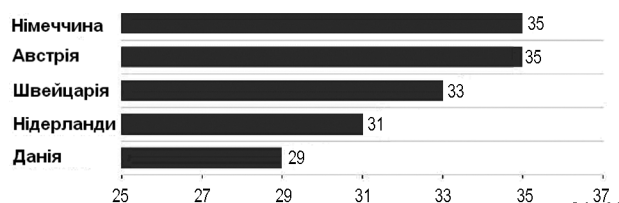

Рисунок 5 – Рейтинг п'яти країн за показниками участі жінок у гольфі (порівняно із загальним показником гравців у країні)

до 5700 осіб, а в інших зазначених країнах – до 1000–1400 осіб.

Німецькомовні країни та Нідерланди залишаються найбільш розвинутими за показниками участі жінок у гольфі: 30 % їхніх гравців – жінки (рис. 6).

Показники за складом юніорів теж впали у 2011 р. Три найбільших ринка – Велика Британія та Ірландія, Швеція та Німеччина – зазнали зменшення кількості гравців на 25 000 (рис. 7, 8).

Незважаючи на старт із нерозвинутою базою гольф-індустрії, Болгарія, Сербія, Словаччина та Греція проявили позитивну тенденцію щодо складу гравців-юніорів. У Туреччині все ще триває підвищення у зв'язку з діяльністю «Ліги юніорів гольфу», завдяки якому в 2009 р. кількість гравців-юніорів збільшилась на 900 осіб [2, 6].

Результати досліджень дозволили визначити ключові ініціативні програми з гольфу, що існують в Європі.

«Підтримай гру в гольф» (**Grow the Game of Golf**) – це ініціативна програма, заснована разом із багатьма організаціями, серед яких EGCOA, The European Tour, EGIA. Програма ставила за мету надихнути та заохотити гольф-клуби і спортивні асоціації, досягти більш професійного рівня. Вони залучили багато державних та місцевих установ, що допомогли провести акції щодо актуальності зростання гольфу, вісвітлили його перспективи.

«Гольф-клуб» (**Clubgolf**) – це державна ініціативна програма, що ставить за мету надати можливість кожній дитині у Шотландії грати в гольф, після успішного проведення у 2014 р. «Кубку Райдера». Сто сорок тисяч юніорів вже ознайомлені з програмою.

Германія є найкращим прикладом заохочування жінок до гри, допускаючи вищі гандикапи (найвищий – 54).

У Нідерландах є некомерційна організація «Kids4Golf», що проводить веселі ігри з гольфу для дітей віком 8–12 років у зонах відпочинку. М'ячики та лунки мають спеціальні розміри, щоб дітям було легше грати.

Щорічно у Нідерландах також проходять «Веселі фабрики» (**Fun Factories**) – ігри для дітей 5–12 років, що складаються з 10–15 заходів на

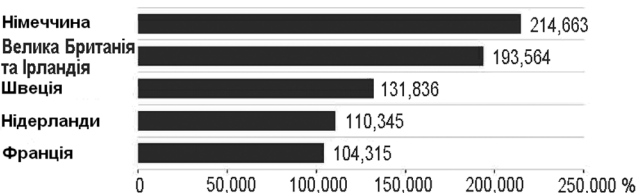

Рисунок 6 – Рейтинг п'яти країн за показниками участі всіх гравців серед жінок

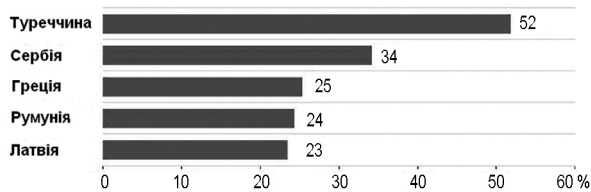

Рисунок 7 – Рейтинг п'яти країн за показниками кількості гравців-юніорів (порівняно з загальною кількістю гравців)

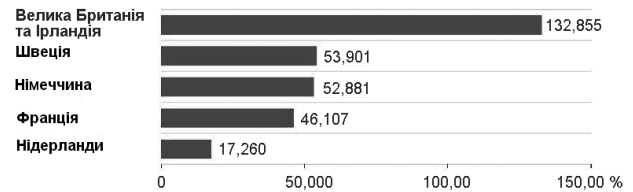

Рисунок 8 – Рейтинг п'яти країн за показниками всіх гравців серед юніорів

рік. Заснована програма у 2002 р. і сьогодні налічує понад 50 гравців у кожному заході.

«Словенія грає у гольф» (*Slovenia Plays Golf*) – це комплексна угода за підтримки Словенської асоціації гольфу, завдяки якій кожен учасник має можливість придбати за 99 євро ліцензію та гандикап із показником 54. Програма розпочалась у квітні 2011 р. та зібрала 1800 гравців, із них – 1000 планують стати повноправними членами клубу [1, 2, 4].

Висновки. Таким чином, країни, в яких гольф продовжив зростати у 2011 р., зокрема Німеччина та Фінляндія, досягли успіху у відносно складних економічних умовах. Ці країни залишаються з найвищими показниками кількості гравців та інвентарю [5].

З'явилися тенденції до швидкого розвитку гольфу у країнах, що розвиваються (Центральна та Східна Європа). Незважаючи на вражаючі показники зросту в Чеській Республіці (кількість гравців збільшилась на 7,6 % і склала 50 000, а також сім нових майданчиків для гольфу), показники попиту та інвентарю знизилися у цих країнах.

Проте, базуючись на результати спостереження експертів [1, 4, 6], країни Центральної та Східної Європи, а також Середземномор'я продовжують прогнозувати щодо свого зростання у гольф-індустрії, якщо враховувати темпи виходу з економічної кризи.

Отже, найбільший ринок у 2011 р. гольфу в Європі – у Великій Британії та Ірландії – зазнав втрат у кількості зареєстрованих гравців. Однак важко

визначити, чи це було, по-перше, результатом виходу гравців із клубів, щоб продовжувати займатись гольфом у якості захоплення, по-друге, щоб повністю залишати спорт (на відміну від інших країн Європи, британцям та ірландцям не потрібно реєструватись для того, щоб грати у гольф). Щоб покращити цю ситуацію було створено кілька ініціативних програм. Наприклад, місцева програма «Тим, кому за 45» (проект 2012 р. за підтримки Товариства гольфу Англії), що хоче залучити дорослих до гри у дружній гольф із раундами тривалістю не більше 60 хв. Ці ініціативні програми часто не мають належного успіху через недостатню підтримку.

На початку 2012 р. велика кількість ринків гольфу в Європі знаходиться у занепаді через загальний економічний стан, потреба у підтримці та інвестуванні нових програм наразі будуть необхідними для підтримки та подальшого зростання, особливо у високо розвинутих і розвинутих країнах.

Гольф-клуби Європи повинні активно та ефективно протистояти в складних економічних умовах, щоб зберегти членів та залучити до гри нових учасників. Грунтуючись на результатах досліджень, замість того щоб створювати молодіжні та сімейні рекламні програми, 30–40 % європейських операторів та клубних менеджерів, навпаки, підвищили ціни у 2011 р. З іншого боку, більша половина гольф-клубів не посилила маркетингових зусиль та багато з них навіть не скористалися можливістю отримати прибуток на інтернет-маркетингу та ЗМІ [3, 4].

Література

1. *Олимпийский спорт*: в 2 т. / В. Н. Платонов, С. Н. Бубка, М. М. Булатова [и др.]; под общ. ред. В. Н. Платонова. – К.: Олимп. лит., 2009. – Т. 2. – 696 с.
2. *Профессиональный спорт*: [учеб. для студ. высш. учеб. завед. физ. воспитания и спорта] / под общ. ред. С. И. Гуськова, В. Н. Платонова. – К.: Олимп. лит., 2000. – 392 с.
3. *Перспективы развития мировой индустрии спорта до 2013 г.* – [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.rb.ru/article/perspektivy-razvitiya-mirovoy-industrii-sporta-do-2013-goda/6500387.html>.
4. *Golf participation in Europe 2011* – [Ткtrnhjybyq htcehc] || Нt;bv ljcnegе^ https^||www|golfbusinesscommunity|com|article|golf_participation_in_europe_2011.
5. *Golf Business Community* – [Электронный ресурс] // Режим доступа: <https://www.golfbusinesscommunity.com>.
6. *75 th Anniversary. European Golf Association / Christoph Meister.* – Switzerland, 2012. – P. 101.
7. [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.ega-golf.ch>.

References

1. *Olympic sport*: in 2 vols. / V. N. Platonov, S. N. Bubka, M. M. Bulatova [et.al.]; ed. by V. N. Platonov. – Kiev: Olympic literature, 2009. – Vol. 2. – 696 p.
2. *Professional sports*: [textbook] / ed. by S. I. Guskov, V. N. Platonov. – Kyiv: Olympic literature, 2000. – 392 p.
3. *Prospects of development of word sports industry till 2013* – [Electronic resource] // Access mode: <http://www.rb.ru/article/perspektivy-razvitiya-mirovoy-industrii-sporta-do-2013-goda/6500387.html>.
4. *Golf participation in Europe 2011*– [Electronic resource] // Access mode: https://www.golfbusinesscommunity.com/article/golf_participation_in_europe_2011.
5. *Golf Business Community* – [Electronic resource] // Access mode: <https://www.golfbusinesscommunity.com>.
6. *75th Anniversary. European Golf Association* / Christoph Meister. – Switzerland. – 2012. – P. 101.
7. [Electronic resource] // Access mode: <http://www.ega-golf.ch>.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ
Marina.tereshchuk@ukrgolf.org

Надійшла 16.05.2013
